

Pfv. VII. 22. 149/2007/5.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Boross Ildikó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Varga Imre ügyvéd által képviselt alperes ellen szavatossági igény érvényesítése iránt a Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt 9.G.40.280/2005. szám alatt indult, és a Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Gf.III.30.197/2007/5. számú ítéletével jogerősen elbírált perében a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperes részére 80.000 (Nyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá fizessen meg az állam részére az adóhatóság külön felhívása alapján 212.300 (Kettőszáztizenkettőezer-háromszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes az M. Szövetkezet tulajdonában álló leselejtezett uszályhajókat meg kívánta vásárolni, mert azokból bontással hulladék vasat állított volna elő. Miután a MAHAJOSZ-al megállapodni nem tudott, egy közös ismerősen keresztül az alperest kérte fel a hajók megvételére. 2005. február 22-én a MAHAJOSZ eladta az alperes részére a ... számú, 167,7 tonna önsúlyú hajót bruttó 625.000 forintért, míg 2005. március 4-én a ... számú, 128,5 tonna önsúlyú hajót bruttó 500.000 forint vételárért. A hulladék vasanyagként vásárolt uszályokat az alperes 2005. február 28-án, illetve március 11-én adta el a felperes részére, az első hajó vételára bruttó 687.500 forint, a második hajóé pedig bruttó 562.500 forint volt. Az alperes által kibocsátott számlában a hajók

súlya 22.000 kg-nak és 18.000 kg-nak, az egységár pedig 31,25 forint/kg-nak volt feltüntetve.

Az uszályokat az M. Szövetkezet vontatta be a D. Kft. bajai kikötőjébe, ahol a felperes alvállalkozója végezte a hajók bontását. Ezen alvállalkozó szerint az uszályokból nem nyerhető ki az az önsúly, amely az adásvételi szerződésekben szerepelt; ezt a felperes jelezte is az alperes felé. Az alperes javasolta a bontási munkálatok leállítást a tényleges súly meghatározása érdekében, a felperes azonban a bontást befejezte, az acélhulladékot az A. Kft.-nek értékesítette. Álláspontja szerint a kinyerhető összes súly 170,22 tonna volt. A felperes a súlyhiányt sérelmezte, és felszólította az alperest a vételárkülönbözet visszafizetésére. Azt állította, hogy a szerződésekbe nem a tényleges vételárat írták be, mert a 161,7 tonnás hajóért 4.366.000 forintot a 128,5 tonnás hajóért pedig 4.112.000 forintot fizetett ki. Az összesen 8.478.000 forint vételárat az A. Kft. ügyvezetője kölcsönként biztosította részére. Az alperes a súlyhiánnyal és a vételárral kapcsolatos felperesi állítást tagadta.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a két uszály adásvétele tárgyában létrejött szerződések színlelettségét, miután a tényleges vételár 8.478.000 forint volt. Szerinte a szerződésekben meghatározott önsúlyhoz képest az alperes 119,98 tonnával kevesebb súlyt adott át, azaz hibásan teljesített, erre tekintettel kérte kötelezni az alperest a hiányzó 119,98 tonna hulladékvas kiadására, illetve 3.539.000 forint vételár visszafizetésére. Azt hangsúlyozta, hogy a vételár kialakítása az önsúlyra vetítetten egységár alapulvételével történt, az első hajó esetében 27 forint/kg, míg a második hajónál 32 forint/kg áron. Az adásvételi szerződésben a súlymeghatározás helytálló, de a vételár színlelt, a számlákban pedig mind a súly, mind a bruttó vételár valótlan.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy a vételár egy összegben, nem pedig egységár alapulvételével került meghatározásra, a kifizetett vételár megegyezett az adásvételi szerződésekben, illetve a számlákban foglalt összeggel. Hivatkozott arra is, hogy az ügyletben csupán közvetítőként vett részt, az uszályok soha nem kerültek a birtokába. A keresetnek nemcsak a jogalapját, az összepszerűségét is vitatta, szerinte az uszályok súlyának bizonyítására nem alkalmasak a D. Kft. mérlegjegyei, és a bontást végző munkások feljegyzései.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt adjon ki a felperes részére 119,98 tonna, az adásvételi szerződések szerinti minőségű vashulladékot 3.539.000 forint értékben. A kihallgatott tanúk vallomása és a becsatolt okiratok

Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy a peres felek közötti adásvételi szerződésben rögzített vételárhoz képest a két hajó vételára lényegesen több volt. A felperes számára a hajó önsúlya birt jelentőséggel, hiszen hajók bontásával és vashulladék értékesítésével üzletszerűen foglalkozott. A két hajó azonban nem az adásvételi szerződések szerinti súlyban került a felperes részére átadásra, az iratokhoz csatolt mérlegjegyek, azok mellékletét képező szállítólevelek és átvételi elismervények alapján a hajókból kinyert vashulladék súlya egyértelműen nyomon követhető volt. Az alperes a két hajót 119,98 tonna súlyhiánnyal teljesítette, ezért a Ptk. 277. § (1) bekezdése és a 298. § b) pontja alapján kötelezte az alperest a hiányzó vasmennyiség kiadására. A kiadandó vashulladék értékét a számlákban írt egységárak alapulvételével határozta meg 31,25 forint/kg-ban, de a kereseti kérelem korlátai között marasztalta az alperest.

A másodfokú bíróság az alperes fellebbezése folytán meghozott jogerős ítéletében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Az ítélet indokolása szerint a felek a szerződés tartalmát szabadon állapítják meg, az adásvételi szerződések lényeges tartalmi eleme volt az uszályok önsúlya, az alperes az okiratokban írt tömeg szolgáltatását vállalta (Ptk. 200. § (1), 207. § (1) bekezdése). A vételárak összege tekintetében a felperest terhelte a bizonyítás, de álláspontját alátámasztó okirati bizonyíték nem állt rendelkezésre. A felperes által kihallgatni kért tanúk csak közvetett információval rendelkeztek, a vételár meghatározásánál nem voltak jelen. H. S. korábban tárgyalta ugyan a vételről az alperessel, de ebből a tényből nem lehet következtetést levonni arra vonatkozóan, hogy a peres felek is ugyanolyan tartalommal kötöttek megállapodást. A felperes előadását nem bizonyítja az sem, hogy a felperes részére B. J. két részletben 8.500.000 forint kölcsönt folyósított. Az egyösszegű vételár meghatározási módot közvetetten bizonyította az alperesnek a MAHAJOSZ-al megkötött szerződése, valamint számlája. A felperesi ügyvezető szavahihetőségét gyengítette az a tény, hogy több lényeges kérdésben önmagának ellentmondó nyilatkozatokat tett, előadásait több ízben megváltoztatta.

A másodfokú ítélet szerint az alperesi hibás teljesítés, azaz a súlyhiány ténye sem nyert bizonyítást minden kétséget kizáró módon, tekintve, hogy a felek közötti szerződés teljesítési helye a D. Kft. bajai kikötője volt, ahol a felperes alvállalkozó bevonásával végezte el a bontást. A felperes a birtokbavételt követően nem ellenőrizte az átvett hajók súlyát, az alperes felszólítására a bontást nem hagyta abba, ezzel lényegében ellehetetlenítette az átadott súly mennyiségi ellenőrzését. A súlyhiány tényét az A. Kft. mérlegjegyei, szállítójegyei, valamint a darabolást végző Bt. alkalmazottjának feljegyzései kétséget kizáróan nem bizonyítják. A

másodfokú bíróság a fenti bizonyítékok értékelése alapján megállapította, hogy a felperes az adásvételi szerződéseket tartalmazó okiratok által felállított vélelmet nem tudta megdönteni, nem tudta igazolni az általa állított vételár kifizetésének tényét, valamint az alperesi hibás teljesítést.

A felperes a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmében keresetének helytadó döntés meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-át, valamint a Ptk. 283. § (2) bekezdésében foglaltakat. A rendelkezésre álló adatok és bizonyítékok másodfokú bíróság általi mérlegelését kirívóan okszerűtlennek, helytelennek nevezte, szerinte az elsőfokú bíróság hozott a jogszabályoknak megfelelő ítéletet. A felperes többek között felhívta a figyelmet arra, hogy a számlákon a vételár meghatározása kilogrammonkénti egységár alapján történt, amelyből következtetni lehet a felek valós szerződési akarataira. Szerinte az a tény, hogy a felperes töltötte ki a számlát, és azt maga is valótlan adatúnak minősítette, még nem jelenti azt, hogy a bizonyítékok köréből az okiratot ki kell zárni. A számlák ugyanúgy leplezettek voltak, mint a szerződések. Rámutatott arra, hogy a számla tartalmáért annak kibocsátója, vagyis az alperes felel.

A felperes álláspontja szerint az ítélet nem mellőzheti annak alapos mérlegelését, hogy melyik előadás életszerű; az okirati- és tanúbizonyítékok nem hagyhatók figyelmen kívül arra hivatkozással, hogy a felperes szavahihetetlen. A másodfokú bíróság ezen megállapítását nyilvánvalóan alaptalannak tartotta; szerinte a felperes egyes esetekben tévedett, más esetekben a jogban járatlansága mutatkozott meg. Az eredeti eladó, a MAHAJOSZ képviselője nyilatkozatából azt emelte ki, hogy a szerződésekben a hajók nyilvántartási súlya a valóságnak megfelelően került feltüntetésre. A felperes sérelmezte B. J. és H. S. tanúk vallomásának figyelmen kívül hagyását; a hajók súlyára vonatkozóan pedig hivatkozott F. Á.-né és K. I. tanúk vallomására, valamint a becsatolt okiratokra, elsősorban a mérlegjegyekre. Miután a hajók súlyát hivatalos nyilvántartás rögzítette, ezért azt hangoztatta, hogy a felperesnek a súlyt nem kellett ellenőriznie; neki csak azt kellett bizonyítania, hogy a hajók ennek a hivatalos súlynak nem feleltek meg.

Az alperes ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi eleme a jogszabálysértés megjelölése, a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése szerint a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a

felülvizsgálati kérelem keretei között, azaz a megjelölt jogszabálysértés fennállása szempontjából vizsgálhatja felül.

A felperes elsőként a Pp. 206. §-ának megsértésére hivatkozott, azaz a másodfokú bíróság által végzett bizonyíték mérlegelést támadta. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok újraértékelésének, az okiratok és tanúvallomások felülmérlegelésének nincs helye (BH 1998/401., 2002/29.). A Legfelsőbb Bíróság e körben csupán megjegyzi, hogy az adásvételi szerződéseknek és számláknak lényeges tartalmi eleme minden esetben a fizetendő vételár, ezért nem lehet kirívóan okszerűtlennek tekinteni azt a mérlegelést, amelynek során a bíróság figyelembe vette az okiratokban foglalt összegeket. Az alperesi képviselő és a MAHAJOSZ elnökének előadása a vételárak tekintetében az okiratban foglaltakat támasztotta alá, a felperes által kihallgatni kért tanúk viszont a szerződéskötésekben nem vettek részt, így vallomásaik értékelése során jogszabálysértés nem történt.

A felülvizsgálati kérelemben megsértett jogszabályként felhívott Ptk. 283. § (2) bekezdése azt tartalmazza, hogy a dolog átvétele során nem kell vizsgálni azokat a tulajdonságokat, amelyeknek a minőségét tanúsítják, illetőleg amelyekre jótállás vonatkozik. A fentiek értelmében írásbeli tanúsítvány a minőség megvizsgálási kötelezettség alól mentesíti a jogosultat, a mennyiségi ellenőrzés alól nem. A perbeli esetben az alperes a hajókkal együtt nem adott át olyan bizonylatot, amely akár a hajó önsúlyára, akár a hajóból kinyerhető vashulladék mennyiségére vonatkozóan konkrét adatot tartalmazott volna, ezért a felperes a fenti jogszabályhely megsértésére is alaptalanul hivatkozott. A tényleges - mérlegeléssel igazolt - súlyhiány megállapításához vagy egy érdektelen, kívülálló harmadik személy, vagy pedig magának az alperesnek a jelenlétére lett volna szükség. Miután a felperes a vele szerződéses kapcsolatban, vagyis érdekeltségi körébe tartozó személyek tanúvallomására, az általuk kiállított okirati bizonyítékokra hivatkozott, ezért a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a hibás (hiányos) teljesítés ténye sem nyert bizonyítást.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett a sikertelen kérelmet előterjesztő felperest az alperes ÁFA-t is magában foglaló jogi képviseleti költsége, valamint az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2008. március 6.

*Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kováts Rolandné s.k.
előadó bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül: